

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) เพื่อศึกษาผลของการเสริมสร้างพลังอำนาจต่อการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ในผู้ป่วยมะเร็งตับและท่อน้ำดี โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีการปรับตัวของรอย และแนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจของกิบสัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้คือ ผู้ป่วยมะเร็งตับและท่อน้ำดีที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด เข้ารับการรักษา ณ หอผู้ป่วยสามัญชาย หอผู้ป่วยสามัญหญิง 1 และหอผู้ป่วยพิเศษ 1 ศูนย์มะเร็งอุดรธานี จำนวน 30 คน 15 คนแรกเป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ 15 คนหลังเป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการพยาบาลเป็นรายบุคคล เพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจตามแนวคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจของกิบสัน คนละ 45-60 นาทีต่อครั้ง ติดต่อกันเป็นเวลา 6-8 วัน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยประกอบด้วยแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลและแบบประเมินการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ในผู้ป่วยมะเร็งตับและท่อน้ำดี ซึ่งดัดแปลงและปรับปรุงจากแบบประเมินการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ในผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับการรักษาด้วยเคมีบำบัดของราชันิพร คนชุม (2547) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน หาค่าความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้เท่ากับ 0.88 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกรกฎาคม-ตุลาคม พ.ศ. 2550 กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มได้รับการประเมินการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ในผู้ป่วยมะเร็งตับและท่อน้ำดี ก่อนและหลังการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติการทดสอบที (Independent t-test) และ Paired t-test

ผลการศึกษามีพบว่า 1) ผู้ป่วยมะเร็งตับและท่อน้ำดีที่ได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ สูงกว่าผู้ป่วยมะเร็งตับและท่อน้ำดีที่ไม่ได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ผู้ป่วยมะเร็งตับและท่อน้ำดีภายหลังได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจมีค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ สูงกว่าก่อนการได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่าการเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นกิจกรรมการพยาบาลที่ช่วยส่งเสริมและเพิ่มความสามารถในการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ของผู้ป่วยมะเร็งตับและท่อน้ำดีโดยมีค่าคะแนนอยู่ในระหว่างการปรับตัว ซึ่งมีแนวโน้มเข้าสู่การปรับตัวที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ ควรนำแนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจ ไปประยุกต์ใช้ในการพยาบาลผู้ป่วยมะเร็งตับและท่อน้ำดีเพื่อส่งเสริมการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ของผู้ป่วย

The purpose of this quasi-experimental research was to study the effect of empowerment on self-concept adaptation of patients with hepatocellular carcinoma (HCC) or cholangiocarcinoma (CHCA). The conceptual framework of this study was based on Roy's adaptation model and Gibson's empowerment concept. The sample of this study consisted of 30 patients with HCC or CHCA who met the study's criteria and were admitted into a male-patients unit, a female-patients unit, and a VIP unit of Udon Thani Cancer Center. The sample was equally divided into two groups: the experimental and control groups. The subjects in the experimental group received an individual empowerment intervention based on Roy's adaptation model and Gibson's empowerment concept, and those in the control group received the hospital's routine care. The intervention lasted about 45-60 minutes each time, and each patient received it daily for about 6-8 days. The instruments used in this study consisted of a demographic data form and the self-concept adaptation questionnaire. The latter instrument was adapted from the original one developed by Ratchaneeporn Konchum (2004) and was determined for its content validity through five experts. A reliability of this instrument equaled 0.88 (Cronbach's Alpha Coefficient). The data were obtained from July to October 2007. Subjects in both experimental and control groups were interviewed for their self-concept adaptation through the questionnaire before and after the experiment. The data were analyzed using the independent t-test and paired t-test. The results of this study are as follows:

Subjects who received empowerment had a mean score on self-concept adaptation higher than those who received the hospital's routine care, with a statistically significant level at $p < 0.05$. Moreover, after the experiment, subjects who received empowerment had a mean score on self-concept adaptation higher than before the experiment, with a statistically significant level at $p < 0.01$.

In conclusion, the results of this study suggest that empowerment is considered as a part of nursing activities that can help to promote the patients' self-concept adaptation. Therefore, nurses should apply the concept of empowerment to their practice when taking care of the patients with HCC or CHCA.